

WYPEŁNIA ZESPÓŁ NADZORUJĄCY

KOD UCZNIĄ

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Miejsce na naklejkę.
Sprawdź, czy kod na naklejce to
O-Q00.

Egzamin ósmoklasisty

Język polski

DATA: 14 maja 2024 r.

GODZINA ROZPOCZĘCIA: 9:00

CZAS PRACY: do 180 minut

Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy arkusz składa się z 36 kolejno ponumerowanych stron.
2. Sprawdź, czy w arkuszu znajduje się 20 zadań.
3. Brak stron lub inne wady arkusza zgłoś nauczycielowi.
4. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
5. Wykonuj zadania zgodnie z poleceniami.
6. Wszystkie zadania rozwiązuj długopisem lub piórem.
7. W każdym zadaniu poprawna jest zawsze tylko jedna odpowiedź.
8. Jeśli się pomylisz, postępuj zgodnie z informacjami zamieszczonymi na następnej stronie.
9. Lista lektur obowiązkowych znajduje się na stronie 3 tego arkusza egzaminacyjnego.

Powodzenia!

WYPEŁNIA ZESPÓŁ NADZORUJĄCY

Uprawnienia ucznia do dostosowania zasad oceniania.

Uczeń **nie przenosi** odpowiedzi na kartę odpowiedzi.

OPOP-Q00-2405

Zapoznaj się z poniższymi informacjami

1. Sposób zaznaczania poprawnych odpowiedzi podany jest przy każdym zadaniu.
2. Jak zaznaczyć pomyłkę w zadaniach zamkniętych?

Jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie skreśl i otocz kółkiem inne rozwiązanie, np.

A.

D.

albo

3. Jak zaznaczyć pomyłkę i zapisać poprawną odpowiedź w zadaniach otwartych?

Jeśli się pomylisz, zapisując odpowiedź w zadaniu otwartym, pomyłkę przekreśl i napisz poprawną odpowiedź

nad niepoprawnym fragmentem

stuszenie

Uważam, że bohater postąpił ~~dobrze~~.

lub obok niego

Uważam, że bohater postąpił ~~dobrze~~. stuszenie

**Lista lektur obowiązkowych w roku szkolnym 2023/2024
(zgodna z wymaganiami egzaminacyjnymi)**

Klasy VII i VIII

Charles Dickens, *Opowieść wigilijna*

Aleksander Fredro, *Zemsta*

Jan Kochanowski, wybór fraszek i trenów, w tym treny VII, VIII

Aleksander Kamiński, *Kamienie na szaniec*

Adam Mickiewicz, *Reduta Orzona, Śmierć Pułkownika, Świtezianka,
Dziady część II, Pan Tadeusz* (całość)

Antoine de Saint-Exupéry, *Mały Księżę*

Henryk Sienkiewicz, *Quo vadis, Latarnik*

Juliusz Słowacki, *Balladyna*

**Inne lektury obowiązkowe (zgodne z podstawą programową), do
których również można się odwołać**

Klasy VII i VIII

Jan Kochanowski, treny I, V

Ignacy Krasicki, *Żona modna*

Adam Mickiewicz, wybrany utwór z cyklu *Sonety krymskie*

Stefan Żeromski, *Szyfowe prace*

Sławomir Mrożek, *Artysta*

Melchior Wańkowicz, *Tędy i owędy* (wybrany reportaż)

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Aleksander Kamiński

KAMIENIE NA SZANIEC

W drugiej połowie 1940 i w początkach 1941 roku na pierwszy plan wybiło się w zespole Buków samokształcenie. Właściwie już od października 1939 roku uczyli się i dyskutowali. Jedni z pierwszych w Warszawie zorganizowali komplety¹ matematyki, fizyki oraz cykle dyskusji historycznych i światopoglądowych. Ale w tym właśnie czasie, na przełomie 1940 i 1941 roku, ogarnęła ich istna pasja nauki i dyskutowania. Jakby na przekór ponurej rzeczywistości, wbrew nastrojom paniki, jaka ogarnęła Warszawę na skutek olbrzymich łapanek do Oświęcimia, [...] wbrew strasznym warunkom ciężkiej drugiej wojennej zimy, wbrew temu wszystkiemu młodzi ci ludzie z zaciętym uporem co dzień odrabiali samym sobie wyznaczone przydziały naukowe i parę razy w tygodniu organizowali wieczory dyskusyjne.

Cóż za fantastyczne fluidy² napełniały atmosferę pokojów, w których zbierała się ta gromadka. Jaka przekora³ była z dyskutowanych tematów w stosunku do rzeczywistości. [...] Wreszcie któregoś mroźnego dnia, gdy woda w mieszkaniu pozamarzała w dzbankach, a para buchała z ust przy każdym oddechu – urządzili... poranek szopenowski.

Tak oto bezgraniczna wiara młodości: wiara w siebie samych, wiara w naród, wiara w słuszność polskiej sprawy i w najwyższą sprawiedliwość – kazała tym młodym ludziom traktować całą otaczającą ich rzeczywistość jako coś bardzo nierealnego i przejściowego.

W tym też czasie Zośka, Alek, Rudy i kilku innych wstąpiło do Szkoły Budowy Maszyn im. Wawelberga. Uczyli się starannie, choć nie była to szkoła, do której by uczęszczali w czasach normalnych. W każdym jednak razie była to szkoła i normalna nauka. Dawała więcej niż

komplety, szczególnie gdy się lekcje uzupełniało samokształceniem i „naciągało” profesorów na dodatkowe wyjaśnienia.

Uczenie się, dyskusje światopoglądowe, wycieczki, kolportaż⁴, zajęcia zarobkowe, doraźne służby na rzecz tej czy innej komórki podziemnej⁵, wszystko to zajmowało całe dni, dawało poczucie, że się spełnia swe obowiązki, ale...

„Dyskusje nam się coraz częściej nie kleiły. Chcieliśmy coś robić. Robić z przeświadczeniem, że to jest robota warta całkowitego oddania się jej”. Tych parę zdań napisał, wspominając te czasy, Zośka.

I oto – stała się rzecz, której wszyscy pragnęli. W marcu 1941 roku trafili wreszcie na właściwy tor. Związali się z akcją Małego Sabotażu⁶, prowadzoną przez organizację podziemną „Wawer”, która stanowiła wówczas czoło otwartej walki z okupantem⁷ w kraju na odcinku szczególnie istotnym – odcinku oddziaływania niezależnej polskiej myśli na najszersze rzesze narodu. [...] Nowa robota otworzyła chłopcom okazję do prawdziwie czynnej służby w pracy niepodległościowej.

Aleksander Kamiński, *Kamienie na szaniec*, Warszawa 1999.

¹ Komplety – tu: tajne lekcje organizowane poza szkołą.

² Fluidy – tu: nastrój, atmosfera emanująca z jakiegoś środowiska.

³ Przekora – tu: sprzeciw.

⁴ Kolportaż – rozpowszechnianie, roznoszenie pism, ulotek, książek itp.

⁵ Komórka podziemna – tu: tajna organizacja.

⁶ Mały Sabotaż – akcje konspiracyjne prowadzone na ziemiach polskich w czasie okupacji niemieckiej w latach 1939–1945.

⁷ Walka z okupantem – tu: walka z Niemcami.

[430 wyrazów]

Zadanie 1. (1 pkt)

Na podstawie przytoczonego fragmentu *Kamieni na szaniec* oceń, czy zdania są prawdziwe. Otocz kółkiem TAK albo NIE.

1. W przytoczonym fragmencie autor opisał działania bohaterów po ich związaniu się z Małym Sabotażem.

TAK NIE

2. Z przytoczonego fragmentu wynika, że chłopcy z zespołu Buków nie poddawali się nastrojom ogarniającym mieszkańców Warszawy.

TAK NIE

Zadanie 2. (1 pkt)

Dokończ zdanie tak, aby było zgodne z treścią przytoczonego fragmentu *Kamieni na szaniec*. Otocz kółkiem właściwą odpowiedź.

W pierwszym akapicie tekstu pojawia się informacja o tym, że chłopcy z zespołu Buków

- A. raz w tygodniu organizowali wieczory dyskusyjne.
- B. unikali rozmów dotyczących historii swojego kraju.
- C. jako ostatni zorganizowali tajne komplety w Warszawie.
- D. traktowali samokształcenie jako bardzo ważne zadanie.

Zadanie 3. (1 pkt)

Na podstawie 4. akapitu przytoczonego fragmentu *Kamieni na szaniec* oceń, czy zdania są prawdziwe. Otocz kółkiem TAK albo NIE.

1. Nauka w Szkole Budowy Maszyn im. Wawelberga nie różniła się od nauki zdobywanej przez chłopców na tajnych kompletach.

TAK NIE

2. Nauka w Szkole Budowy Maszyn im. Wawelberga była dla Rudego, Alka i Zośki spełnieniem ich marzeń.

TAK NIE

Zadanie 4. (1 pkt)

Czy na podstawie przytoczonego fragmentu *Kamieni na szaniec* można stwierdzić, że chłopcy z zespołu Buków byli optymistami? Uzasadnij odpowiedź. Nie cytuj sformułowań z arkusza.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 5. (1 pkt)

Dokończ zdanie tak, aby było zgodne z treścią przytoczonego fragmentu i całego utworu *Kamienie na szaniec*. Otocz kółkiem właściwą odpowiedź.

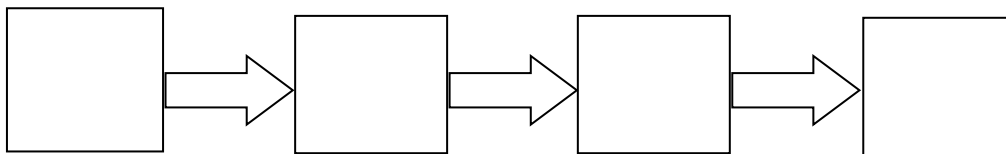
Pragnienia chłopców wyrażone we wspomnieniach Zośki dotyczyły

- A. czynnej walki z Niemcami.
- B. podjęcia stałej dobrze płatnej pracy.
- C. organizowania kolejnych wieczorków dyskusyjnych.
- D. ukończenia Szkoły Budowy Maszyn im. Wawelberga.

Zadanie 6. (1 pkt)

Na podstawie przytoczonego fragmentu i całego utworu *Kamienie na szaniec* ułóż zgodnie z porządkiem chronologicznym poniższe wydarzenia, w których udział brał zespół Buków. Wpisz litery (A–D) w kratki we właściwej kolejności.

- A. Wybuch wojny i opuszczenie Warszawy przez Buki.
- B. Zdanie matury i wyprawa zespołu Buków w polskie góry.
- C. Powrót do stolicy i przystąpienie do tajnej organizacji PLAN.
- D. Organizacja tajnych kompletów i rozpoczęcie nauki w Szkole Budowy Maszyn.

Zadanie 7. (1 pkt)

Na podstawie znajomości całego utworu *Kamienie na szaniec* oceń, czy zdania są prawdziwe. Otocz kółkiem TAK albo NIE.

1. Utwór Aleksandra Kamińskiego opowiada między innymi o działalności Szarych Szeregów w okupowanej Warszawie.

TAK NIE

2. Tytuł utworu Aleksandra Kamińskiego nawiązuje do jednego z wierszy Juliusza Słowackiego.

TAK NIE

Zadanie 8. (2 pkt)

Spośród lektur obowiązkowych – innych niż *Kamienie na szaniec* – wybierz tę, której bohater zrobił dla kogoś coś dobrego. Podaj tytuł tej lektury oraz jej bohatera.

Uzasadnij swój wybór. W uzasadnieniu przywołaj sytuację z tej lektury, ilustrującą Twoją argumentację.

Uwaga! Lista lektur obowiązkowych znajduje się na stronie 3 tego arkusza egzaminacyjnego.

Tytuł utworu:

Bohater:

Uzasadnienie wyboru:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 9. (1 pkt)

Przeczytaj definicje wyrazu *komplet* ze słownika języka polskiego.

1. «ogół osób potrzebnych do spełnienia jakiegoś zadania; wszyscy członkowie jakiejś zbiorowości; określona liczba osób dopuszczonych do czegoś lub mogących pomieścić się gdzieś»
2. «zbiór, zespół przedmiotów stanowiących pewną całość»
3. *przestarz.* «grupa uczniów pobierających wspólne lekcje lub korepetycje poza szkołą; lekcje, wykłady organizowane poza szkołą»

W którym z podanych zdań użyto wyrazu *komplet* w znaczeniu 2.?

Otocz kółkiem właściwą odpowiedź.

- A. Do kompletu brakowało tylko jednego uczestnika zespołu.
- B. Członkowie zespołu Buków stawili się w komplecie na spotkaniu.
- C. Zespół Buków pilnie przygotowywał się do kompletów z matematyki i fizyki.
- D. Na dyskusję historyczną chłopcy przynieśli trzy komplety materiałów źródłowych.

Zadanie 10. (2 pkt)

Uczniowie jednej ze szkół podstawowych zaprojektowali grę planszową opartą na motywach utworu *Kamienie na szaniec*. Na polach planszy do gry umieścili elementy graficzne nawiązujące do treści lektury.

Poniżej znajduje się projekt graficzny planszy do tej gry.

Spośród elementów graficznych nawiązujących do treści lektury – umieszczonych na planszy – wyberz dwa i wyjaśnij, w jaki sposób elementy graficzne wybrane przez Ciebie łączą się z działaniami bohaterów *Kamieni na szaniec*.

Element graficzny 1.:

Wyjaśnienie:

.....

.....

.....

.....

Element graficzny 2.:

Wyjaśnienie:

.....

.....

.....

.....

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

O WYNAŁAZKACH

Człowiek to niesamowity gatunek. Wciąż nam mało, wciąż chcemy więcej. Nasza pomysłowość wydaje się nie mieć granic. To dzięki niej się rozwijamy. Za tym rozwojem ludzkości, za nowymi pomysłami i ich odważnymi realizacjami stoją konkretni ludzie – wielcy wynalazcy¹.

Czym jest wynalazek? To pomysłowe, odkrywcze rozwiązanie jakiegoś problemu, najczęściej technicznego – czyli związanego z działalnością człowieka i niewystępującego w przyrodzie. Dzięki wynalazkom nasze życie staje się coraz łatwiejsze. Niektóre ze słynnych wynalazków powstały przez przypadek, ale większość z nich stworzono dzięki ciężkiej pracy, wiedzy i wyobraźni wynalazców. Spróbujcie przez jeden dzień przyglądać się waszemu codziennemu życiu. Poobserwujcie uważnie swoich bliskich i znajomych podczas wykonywania zwyczajnych czynności: przygotowywania jedzenia, sprzątnięcia, zmywania naczyń. Na pewno zobaczycie, przy jakiej pracy ludzie mocno się męczą, co wykonują długo i z trudem. Wynalazki są po to, aby ułatwić życie.

Być może niektórym trudno w to uwierzyć, ale jeszcze nie tak dawno nasi praprapradziadkowie oświetlali mieszkania lampami naftowymi, do pisania używali ptasich piór, a żeby porozmawiać z bliskimi, jechali wiele kilometrów pojazdami zaprzężonymi w konie. Marzenia o latających maszynach, przenoszeniu dźwięku i obrazu na odległość czy podróżach w kosmos musiały wydawać się szalone. A jednak! Wynalazca jest więc kimś, kto nie tylko ułatwia ludziom życie, lecz także zmienia świat, sprawia, że niemożliwe staje się możliwe.

Jeden z największych wynalazców w historii nauki to Nikola Tesla². Dziś mówi się, że wyprzedził swoją epokę – co oznacza, że wiele z jego

wynalazków było zbyt nowoczesnych, by współcześni mu ludzie mogli je zrozumieć. Tesla był obdarzony ogromną, szaloną wyobraźnią, uporem i konsekwencją, a przy tym był niezwykle pracowity. Nic dziwnego, że bez jego wynalazków trudno dziś wyobrazić sobie życie. Silnik elektryczny, radio, elektrownia wodna – każdy z nich wywołał prawdziwą rewolucję³ naukową. Próbowaliście kiedyś zamienić się w wynalazców i, jak Tesla, zmienić świat? Nie potrzeba do tego własnego laboratorium ani specjalistycznego sprzętu. Na początek wystarczy nieograniczona wyobraźnia.

Spróbujcie wyobrazić sobie, jak będzie wyglądało nasze życie za sto lat. Jak będziemy podróżować? Co jeść? Jak spędzać czas wolny? Uwolnijcie wyobraźnię! Pomyślcie o tym, co dziś wydaje się niemożliwe: o podróżach w czasie, o myślących robotach... Zastanówcie się, na jakie wynalazki jeszcze czekamy.

Na podstawie: Marcin Jamkowski, Maciej Szymanowicz, *Wielcy wynalazcy*,
Warszawa 2017; www.teatrlalek.wroclaw.pl.

¹ Wynalazca – człowiek, który pierwszy wymyślił jakąś nową rzecz.

² Nikola Tesla – wynalazca serbskiego pochodzenia.

³ Wywołał prawdziwą rewolucję – tu: w znaczeniu pozytywnym – wynalazł coś takiego, co zadziwiło ludzi.

[377 wyrazów]

Zadanie 11. (2 pkt)

Uzupełnij poniższy tekst w taki sposób, aby stanowił streszczenie tekstu
O wynalazkach.

Tematem tekstu

Autorzy zwracają uwagę na

oraz

.....

W podsumowaniu

.....

Zadanie 12. (1 pkt)

Na które z poniższych pytań znajdziesz odpowiedź w 3. akapicie tekstu *O wynalazkach*? Otocz kółkiem właściwą odpowiedź.

- A. Kim był Nikola Tesla?
- B. Jak żyli nasi przodkowie?
- C. Kiedy będą możliwe podróże w czasie?
- D. Czy wszystkie wynalazki powstały przypadkowo?

Zadanie 13. (1 pkt)

Na podstawie tekstu *O wynalazkach* oceń, czy zdania są prawdziwe.
Otocz kółkiem TAK albo NIE.

1. Według autorów tekstu, do powstania wynalazku niezbędne jest własne laboratorium.

TAK NIE

2. Według autorów tekstu, współcześnie nikt nie korzysta z wynalazków Tesli.

TAK NIE

Zadanie 14. (1 pkt)

Na podstawie tekstu *O wynalazkach* uzasadnij trafność stwierdzenia, że Nikola Tesla zmienił świat. Nie cytuj sformułowań z arkusza.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 15. (2 pkt)

Na jednym z portali społecznościowych rozpoczęła się dyskusja na temat Wynalazki mogą mieć swoje dobre i złe strony. Zabierz głos w dyskusji. Napisz komentarz, w którym przedstawisz swoje stanowisko. Uzasadnij je, podając dwa argumenty.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 16. (1 pkt)

Dokończ zdania. Otocz kółkiem właściwe odpowiedzi.

W wypowiedzeniu *W XIX wieku Nikola Tesla wynalazł silnik elektryczny* podkreślony wyraz to rzeczownik w

- A. bierniku.
- B. mianownika.

W wypowiedzeniu *W XIX wieku Nikola Tesla wynalazł silnik elektryczny* podkreślony wyraz pełni funkcję

- C. podmiotu.
- D. dopełnienia.

Zadanie 17. (1 pkt)

W którym z wyrazów pisownia „rz” jest zgodna z tą samą szczegółową zasadą ortograficzną, co zastosowana w wyrazie *potrzeba*? Otocz kółkiem właściwą odpowiedź.

- A. *uwierzyć*
- B. *marzenia*
- C. *przyrodzie*
- D. *stworzono*

Zadanie 18. (1 pkt)

W jednym z poniższych zdań zabrakło przecinka. Otocz kółkiem zdanie, w którym interpunkcja jest niepoprawna.

- A. Albert Einstein w wieku 6 lat zaczął uczyć się gry na skrzypcach, ponieważ jego matka kochała muzykę.
- B. Kiedy Nikola Tesla miał 5 lat, zbudował mechanizm koła wodnego, wykorzystującego energię płynącej wody.
- C. Pierwszy wielkoformatowy obraz, którym był portret jego rodziny Samuel Morse stworzył, kiedy miał 14 lat.
- D. Aleksander Bell w wieku 12 lat skonstruował urządzenie do oczyszczania ziarna, zastosowane potem w młynie.

Zadanie 19. (3 pkt)

Zredaguj **ogłoszenie** o otwarciu wystawy prac plastycznych organizowanej pod hasłem *Wynalazki, które zmieniły świat*. Zachęć do udziału w tym wydarzeniu, używając dwóch argumentów.

Uwaga: w ocenie wypowiedzi będzie brana pod uwagę poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 20. (20 pkt)

Wybierz **jeden** z podanych tematów i napisz wypracowanie.

- Pamiętaj o zachowaniu formy wypowiedzi wskazanej w temacie: napisz **rozprawkę** albo **opowiadanie**.
- W wypracowaniu odwołaj się do **wybranej lektury obowiązkowej**. Lista lektur obowiązkowych znajduje się na stronie 3 tego arkusza egzaminacyjnego.
- Innym utworem literackim w rozprawce może być także lektura obowiązkowa.
- Twoja praca powinna liczyć co najmniej **150 wyrazów**.
- Zapisz wypracowanie w wyznaczonym miejscu. Nie pisz na marginesie.
- Pisz czytelnie.
- Pamiętaj, że zabronione jest pisanie wypowiedzi obraźliwych, wulgarnych lub propagujących postępowanie niezgodne z prawem albo aprobujących nieetyczne postępowanie bohatera.

Temat 1.

Napisz rozprawkę, w której rozważysz trafność stwierdzenia, że warto pomagać innym. W argumentacji odwołaj się do wybranej lektury obowiązkowej oraz do innego utworu literackiego.

Temat 2.

Napisz opowiadanie o przygodzie z bohaterem wybranej lektury obowiązkowej, którego pomoc sprawiła, że Wasza przygoda zakończyła się szczęśliwie. Wypracowanie powinno dowodzić, że dobrze znasz wybraną lekturę obowiązkową.

WYPRACOWANIE
na temat nr

Miejsce dla egzaminatora

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Miejsce dla egzaminatora

Miejsce dla egzaminatora

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Miejsce dla egzaminatora

Miejsce dla egzaminatora

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Miejsce dla egzaminatora

Tabela przeznaczona dla egzaminatora!

Realizacja tematu wypowiedzi (0-2)	Elementy twórcze / elementy retoryczne (0-5)	Kompetencje literackie i kulturowe (0-2)	Kompozycja tekstu (0-2)	Styl (0-2)	Zakres środków językowych			Ortografia (0-2)	Interpunkcja (0-1)
					A	B	C		
					Język (0-4)				

Brudnopis (nie podlega ocenie)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

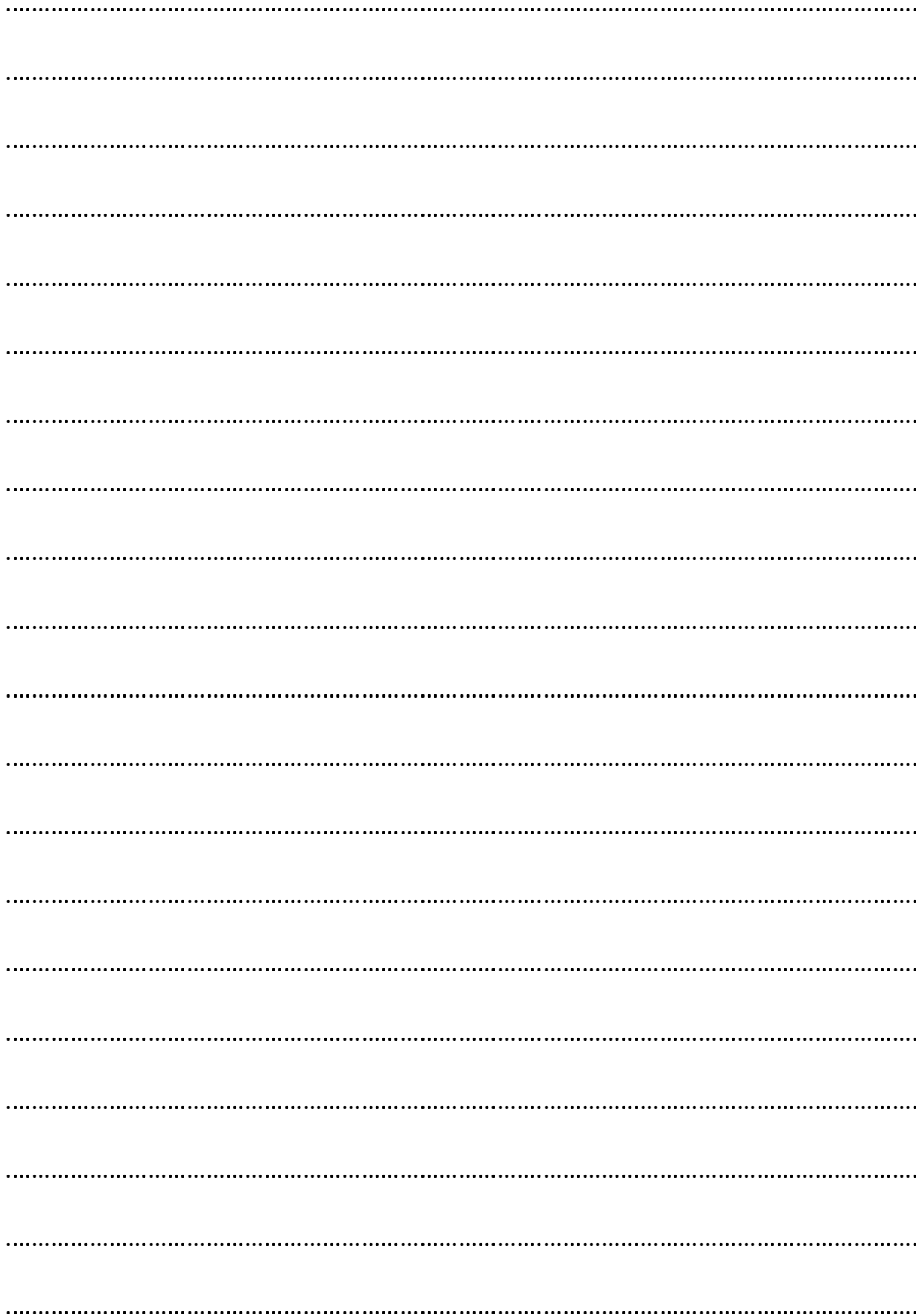
.....

.....

.....

.....

.....

JEŹYK POLSKI

Egzamin ósmoklasisty

JEŹYK POLSKI

Egzamin ósmoklasisty

JEŹYK POLSKI

Egzamin ósmoklasisty

